

## **"גלגל המתגלגל מעצמו"? מחשבות על הילד בחברה ובתרבות**

אהד זהבי

פרוסמינר שנתי, תשע"ה  
המחלקה להיסטוריה ותיאוריה, בצלאל

תוכנית סמסטר א'

שיעור 1 : מבוא

שיעור 2 : על המושג "ילד"

זהר שביט, **מעשה ילדות: מבוא לפואטיקה של ספרות ילדים**, תל אביב: האוניברסיטה הפתוחה, 1996, קטעים מתוך פרק 1 ("צמיחת מושג הילד והילדות בתרבות המערב"): עמ' 15-45, 55-66.

שיעור 3 : המצאת הילדות ואבדן הילדות

ניל פוסטמן, **אבדן הילדות**, תרגום: יהודית כפרי, תל אביב: ספרית פועלים, 1986, עמ' 20-27, 41-51, 63-72, 106-113.

שיעור 4 : הילד והלימודים

גיון דיואי, "הילד ותכנית הלימודים", מתוך **הילד ותכנית הלימודים; בית הספר והחברה**, תרגום: ד"ר חיים ברור, תל אביב: אוצר המורה, תש"ך, עמ' 1-29.

שיעור 5 : הילד ובית הספר

איוואן איליץ', "הפנומנולוגיה של בית הספר", פרק 2 מתוך: **ביטול בית הספר: הפקעת החברה מן שות בית הספר**, תרגום: עליזה נצר, רמת גן: מסדה, 1973, עמ' 40-49.  
מישל פוקו בשיחה עם ז'יל דלו, "האינטלקטואלים והשלטון", תרגום: יעל מונק, **המעורר** 7 (ספטמבר 1999), עמ' 107-119.

שיעור 6 : על צבעים, צעצועים ומשחקים אחרים

ולטר בנימין, "הצבע מנקודת מבטו של הילד", מתוך: **המטפיזיקה של הניעורים**, תרגום: דנית דותן, תל אביב: רסלינג, 2009, עמ' 235-237.

ולטר בנימין, "הצבעים" (מתוך "ילדות בברלין סמוך ל-1900"), ו"אתר בנייה" (מתוך "רחוב-חד-סטרי"), מתוך: **מבחר כתבים, כרך א: המשוטט**, תרגום: דוד זינגר, תל אביב: הקיבוץ המאוחד, 1992, עמ' 27-28, 67.

Walter Benjamin, "Old Toys", "The Cultural History of Toys", "Toys and Play", *Selected Writings*, Vol. 2, Cambridge, MA: Belknap Press, 1999, pp. 98-102, 113-121.

רולאן בארת, "צעצועים", מתוך: **מיתולוגיות**, תרגום: עידו בסוק, תל אביב: בבל, 1998, עמ' 75-77.

שיעור 7 : ההתפתחות המוסרית של הילד ושל הילדה

Lawrence Kohlberg, *Essays on Moral Development, Vol. 1: The Philosophy of Moral Development*, San Francisco: Harper & Row, 1981, pp. 12-19.

Gareth B. Matthews, "Moral Development", Chapter 5 in *The Philosophy of Childhood*, Cambridge, MA: Harvard University Press, 1996, pp. 54-67.

קרול גיליגן, **בקול שונה**, תרגום: נעמי בן-חיים, תל אביב: ספרית פועלים, 1995, עמ' 49-57.

שיעור 8 : בנים/בנות, טבע/תרבות

Richard A. Lippa, *Gender, Nature, and Nurture* (2<sup>nd</sup> Ed.), Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, 2005, pp. 155-178.

שיעור 9 : מה שילדים אומרים ומה שמבוגרים שומעים

זיגמונד פרויד, **הַנֶּסֶק הַקָּטָן: אנליזה של פוביה בילד בן חמש**, תרגום: מרים רון, תל-אביב: ספרים הוצאה לאור, 2003, עמ' 25-27, 34-37, 41-46, 58-68, 127, 137, 145, 152.

Gilles Deleuze, Félix Guattari, Claire Parnet, André Scala, "The Interpretation of Utterances", in Gilles Deleuze, *Two Regimes of Madness: Texts and Interviews 1975-1995*, New York: Semiotext(e), 2006, pp. 89-101.

שיעור 10 : מעשי הדיבור של מבוגרים

אסתר ורדי-ראט ושושנה בלום-קולקה, "השיעור כאירוע דיבור א-סימטרי: מבט על 'מבנה ההשתתפות' בכיתה הישראלית", מתוך: עירית קופפרברג ועלית אולשטיין (עורכות), **שיח בחינוך: אירועים חינוכיים כשדה מחקר**, תל אביב: מכון מופ"ת, 2005, עמ' 385-417.

שיעור 11 : פטפוט וברבור

מירי ברוך, **סוגיות וסוגים בשירת ילדים**, תל אביב: משרד הביטחון – ההוצאה לאור (ספריית "אוניברסיטה משודרת"), 1985, 97-107.

Daniel Heller-Roazen, *Echolalias: On the Forgetting of Language*, New York: Zone Books, 2005, pp. 9-12.

שיעור 12 : ספרות ילדים

ברונו בטלהיים, **קסמן של אגדות**, תרגום: נורית שלייפמן, בן-שמך: מודן, 2002, עמ' 9-21.  
משה רון, "נקודת התצפית של הארנב", **תיאוריה וביקורת** 6 (1995), עמ' 177-185.

שיעור 13 : סיכום ביניים

דוא"ל: ohadzehavi@hotmail.com